

## ***Тема 1. Теорія поколінь. Історія виникнення та закордонний досвід***

Засновники теорії поколінь: Джамбаттіста Віко (1668-1744), італійський філософ епохи Просвітництва. Причини виникнення теорії поколінь. Теоретичне підґрунтя теорії поколінь в культурно-історичній теорії розвитку особистості Л. С.Виготського. Сучасні засновники теорії поколінь: американські вчені – демограф Ніл Хоув, історик Вільям Штраус. Книга «Покоління. Історія майбутнього Америки» (1991).

Класифікація поколінь (Ніл Хоув, Вільям Штраус): покоління GІ або переможці (1900-1923); Покоління Р, Pensioners або Мовчуни (мовчазне покоління) (1923-1943); покоління ВВ, Baby Boomers или Бумери (людина, що створює ажіотаж – один з варіантів перекладу) (1943-1963); покоління Х, або Невідомі (1963-1983); покоління Y, Millennials або Next (1983-2003); покоління Z (2003р. по теперішній час).

Передбачення зміни поколінь та їх взаємовідношення. Американський антрополог Маргарет Мід про шляхи передачі культурних кодів від старших поколінь до молодших (постфігуративна культура). Формування префігуративної культури: від молодших поколінь до старших. Рівність поколінь в передаванні інформації та культурних кодів (кофігуративна культура). Книга «Культура и мир государства» (1983). Проект «Regenerations 2003-2004» (Е. Шамис). Адаптація теорії поколінь для країн пострадянського простору. Вітчизняний підхід до періодизації поколінь. Проблема реальної наукової цінності теорії поколінь.

## ***Тема 2. Особливості поколінь Baby Boomers, «X», «Y», «Z».***

Особливості поколінь Baby Boomers, «X», «Y», «Z». Особистісна та ціннісно-сміслова сфера поколінь Baby Boomers, «X», «Y», «Z». Специфіка когнітивної сфери поколінь Baby Boomers, «X», «Y», «Z». Особливості емоційної сфери поколінь Baby Boomers, «X», «Y», «Z». Ціннісні протиріччя різних поколінь, інтерпретації теорії поколінь в контексті освіти України.

## ***Тема 3. Специфіка міжпоколінньої комунікації та її вплив на взаємодію в трудових організаціях.***

Необхідність окремого підходу до представників різних поколінь в системі трудового колективу. Специфіка взаємодії фахівця в системі чотирьох поколінь. Мотивація та цінності в професійній діяльності представників різних поколінь. Характеристика основних показників для виявлення пріоритетів в підборі співробітників: стиль роботи, мотивація праці, співвідношення роботи та особистісного життя. «Бєбі-бумери» (48-65 років); покоління Х (32-47 років); покоління Y (31 та молодше). Способи мотивації співробітників різних поколінь та формати їх професійного розвитку. Вибір стилів управління в організації, морального та матеріального заохочення, визначення комунікативної політики.

## ***Тема 4. Міжпоколінні конфлікти в організаціях, їх профілактика та способи вирішення.***

Врахування цінностей представників різних поколінь при підборі кадрів для організацій. Міжпоколінні конфлікти в організаціях, їх профілактика та способи вирішення. Матеріальна мотивація поколінь. Відношення до грошей у різних поколінь. Традиціоналісти (мовчазне покоління): гроші як частина життя, міра оплати праці. «Бєбі-бумєри»: гроші як підтвердження успіху, вираження статусу. Гроші – цінність сама по собі. Покоління Х: гроші для безпечного життя для себе та своєї родини, для реалізації цілей, планів побудови кар'єри. Покоління Y: гроші для задоволення багато чисельних потреб у благах, що існують в світі. Споживацькі уподобання представників різних поколінь.

#### ***Тема 5. Міжпоколінна комунікація в сфері мас-медіа и Інтернет***

Масова комунікація, її особливості та структура. Вплив засобів масової інформації на формування світосприйняття, ідеологічних установок, етичних та естетичних норм на різні покоління. Роль та функції ЗМІ в умовах інформаційного суспільства. Зміна пріоритетів в технологіях функціонування ЗМІ: вплив на різні покоління.

#### ***Тема 6. Міжпоколінна комунікація в сфері сімейних відносин***

Родина як комунікативна система. Характеристика родини як соціального інституту та малої групи. Соціально-значимі події та їх вплив на відносини між поколіннями. Ціннісний та ідеологічний конфлікт поколінь в родині та його вирішення. Поколінні цикли та їх повторення. Цикл – 80-90 років (4 покоління). Повторення п'ятого покоління ціннісних пріоритетів першого покоління. П'яте покоління – перехідне. Трансформація родини як цінності в сучасних умовах для молодих поколінь. Збереження традиційних ціннісних установок старшими поколіннями. Батьківсько-дитячі відносини як комунікація різних поколінь: проблеми, шляхи подолання. Інформаційний супровід процесів виховання та соціалізації в родині: мобільний зв'язок, СМС-повідомлення, електронна пошта, соціальні мережі та ін.

## **Розділ 2. Теорія поколінь в освіті**

#### ***Тема 7. Освітній простір в контексті надбань теорії поколінь.***

Міжпоколінна комунікація в галузі освіти та науки. Освіта як перехрестя культур у сучасному світі. Особливості освіти в різних культурах та поколіннях. Розвиток освіти для будь-якого віку та поколінь. Формати взаємодії між тими, хто навчається та викладачам. Зміна пріоритетів в наставництві. Наука як сфера взаємодії представників різних поколінь. Роль гуманітарної науки в розробці фундаментальних підходів, що пояснюють типи комунікації між поколіннями. Поява нових наукових напрямків етнографія дитинства, геронтологія, соціологія молоді, психолінгвістика тощо). Значення соціально-психологічних та педагогічних наук у вихованні та соціалізації нових поколінь молоді.

#### ***Тема 8. Покоління «Y», «Z» в сучасному освітньому просторі.***

Теорія поколінь в контексті оптимізації сфери освіти України. Порівняльна характеристика студентів покоління «Y», «Z». Теорія поколінь – ключ до оптимізації навчання сучасного студента. Покоління та стилі навчання. Освітні умови, що здатні забезпечити ефективність навчання. Портрет сучасного студента покоління швидких кнопок.

**Тема 9. Сучасні психолого-педагогічні дослідження проблеми покоління Z – першого «цифрового покоління».**

Сучасні психолого-педагогічні дослідження проблеми покоління Z – першого «цифрового покоління»: нормативні, позитивні та рефлексивні. Психологічні особливості покоління «зетів»: увага, сприйняття, пам'ять, мислення, сприйняття та творчість, волові якості, емоційна сфера, особливості спілкування. Покоління Z в сучасному соціокультурному контексті. Міфи про покоління «Зетів» в концепціях дослідників.

**Тема 10. Стратегії та технології ефективного самонавчання сучасних студентів.**

Основи продуктивної взаємодії з поколінням Z. Система успішного самонавчання. Стратегії та технології ефективного самонавчання сучасних студентів. Метод інтервальних повторень. Метод архівування. Технологія роботи з інформацією “SQ3R” (Survey, Question, Read, Recite, Review) Кодування. Скечноутинг.

**Тема 11. Розвиток навичок самонавчання сучасних студентів в контексті теорії поколінь.**

Відпрацювання теоретичного матеріалу. Тренінгове заняття з розвитку навичок продуктивного самонавчання.

**Тема 12. Проблеми адаптації до умов сучасного світу покоління «Y», «Z».** Проблеми адаптації до умов сучасного світу покоління «Y», «Z». Навички майбутнього. Що необхідно знати та вміти в 21 столітті. hard skills та soft skills. Життєвий цикл навичок. Механізми соціально-культурної адаптації та реалізація освітньої політики класичного університету у неklasичний час. Освітнє середовище майбутнього.

## РЕКОМЕНДОВАНЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

### Базова література

1. Straus, William, Howe, Neil (1991) Generations : the history of America's future. 1584 to 2069. New York : Perennial. 544 p.
2. Солдатова Г. Покоління Z: психолог розповіла, як Інтернет змінив сучасних дітей [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://ukr.media/science/272956/>.
3. Колосова Г. Хто такі «ікси» та «ігреки» і як їм порозумітися з «зетами» [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.pedrada.com.ua/article/1>
4. Покоління Z. Проблема визначення дат покоління [Електронний ресурс]. Режим доступу : [https://uk.wikipedia.org/wiki/Покоління\\_Z](https://uk.wikipedia.org/wiki/Покоління_Z)

5. Коростіль Л.А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії[Електронний ресурс]. Режим доступу : [https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page\\_id=5229](https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229)
6. Шамис Е. Теория поколений. Необыкновенный Икс [Электронный ресурс] Режим доступа: [https://books.google.com.ua/books?id=sHUyDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs\\_ge\\_summary\\_r&cad=0#v=onepage&q&f=false](https://books.google.com.ua/books?id=sHUyDwAAQBAJ&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false).
7. Шамис Е. Никонов Е. В семье не без Миллениума. Что делать поколению (1985-2002 г.р.), которое меняет мир. Издательский дом Synergy. 187с.
8. Шамис Е. Никонов Е. Стратегия Беби-бумеров (теория поколений) издательский дом Synergy. 234с.
9. Катс Дж. Поколения и стили обучения М.: МАПДО; Новочеркасск: НОК, 2011. 121 с.
10. Попова С.Н. Теория поколений – ключ к оптимизации процесса обучения современного студента [Электронный ресурс] Режим доступа : <http://www.nop-dipo.ru/en/node/581>.
11. Покоління Z: как правильно ставить задачи сегодняшним двадцатилетним [Электронный ресурс]. Режим доступа : <https://vc.ru/10701-generation-z>.
12. Мірошникова А. Головні риси сучасних школярів та як їх спрямувати в корисне русло [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://osvitoria.media/opinions/yak-vchytelyam-porozumitysya-z-tsyfrovym-pokolinnjam-ditej-porady-psyhologa/>.
13. Калачева, И.И., Дмитриева О.Е. История и теория коммуникации: учеб.-метод. Комплекс. Минск: БГУ, 2017. 168 с.
14. Посталовский, А.В. «Клиповое сознание» как форма восприятия массовой информации в молодежной среде. *Современная молодежь и общество*. Выпуск 6. Историческая память и преемственность. Диалог поколений. Мн., 2018 С. 38 - 48.
15. Посталовский, А. В. Национальное информационное поле в контексте вызовов и угроз современного мира: социологическое измерение : монография Минск : РИВШ, 2019. 236 с.
16. Терещенко, О.В. Международная программа «Поколения и гендер». *Социология*. 2018 – № 2. – С. 76-85.

#### **Допоміжна література**

1. Окли Б. Думай как математик. Как решать любые задачи быстрее и эффективнее
2. Лурия.А. Потерянный и возвращенный мир. Маленькая книжка о большой памяти. Питер.2016. 288с.
3. Фрай Р. Как учиться на отлично? М. Эксмо., 2018.
4. Черниговская Т.Как научить мозг учиться. М. Лекторий. 2018.

5. Рок Д. Мозг. Инструкция по применению. Как использовать свои возможности по максимуму и без перегрузок. М. 2009.
6. Кан-Калик В.А. Грамматика общения : Метод. Пособие. Москва : Рос. пед. агентство, 1995. 108 с.
7. Леонтьев А. А. Психология общения. 2-е изд., испр. и доп. М.: Смысл, 1997. – 365 с.
8. Психология и этика делового общения: Учебник для вузов /Под ред. проф. В.Н. Лавриненко. 4-е изд., перераб. и доп. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 415 с.